

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Václava Trajera a soudkyň Mgr. Lenky Havlíčkové a Mgr. Daniely Menclové ve věci

žalobce: J. H., nar. X,
bytem X,
zastoupen advokátem Mgr. Michalem Dlabolou,
sídlem U Studánky 3, 170 00 Praha 7,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
Sídlem Křížová 25, 125 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2021, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, pracoviště Ústí nad Labem, ze dne 19. 8. 2021, č. j. X, a rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Louny ze dne 22. 6. 2021, č. j. X, se **zrušují a věc se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení 15 342 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě prostřednictvím svého právního zástupce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2021, č. j. X (dále též jen

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

„napadené rozhodnutí“), jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení Louny (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 22. 6. 2021, č. j. X, (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Správní orgán prvního stupně uložil žalobci povinnost uhradit do 8 dnů od právní moci jeho rozhodnutí na účet žalované regresní náhradu ve výši 132 276 Kč. Žalobce současně požadoval, aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení.

Žaloba

2. Žalobce v žalobě namítal nesprávnost a nezákonnost napadeného rozhodnutí. Má za to, že žalovaná dospěla na základě provedených důkazů k nesprávnému skutkovému zjištění, když sice konstatovala významné spoluzavinění poškozeného M. Š., avšak v rozporu s § 126 odst. 2 zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, (dále jen zákon o nemocenském pojištění“) a s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2018, č. j. 3 Ads 100/2017-21, toto spoluzavinění nezhodnotila a nesnížila regresní náhradu na 50 %.

Vyjádření žalované k žalobě

3. Žalovaná ve svém písemném vyjádření připustila, že nezohlednila spoluzavinění poškozeného, ač tak učinit měla. Nicméně má za to, že žalobce by měl nést vyšší míru odpovědnosti než jím navrhovaných pouhých 50 %. Stanovení míry zavinění a tedy i poměr, kterým by měla být regresní náhrada snížena, vyžaduje dle žalované další dokazování.

Replika žalobce

4. Žalobce ve své replice k vyjádření žalované poukázal na to, že pravidla silničního provozu porušil jak žalobce, tak i poškozený, přičemž oba mohli nehodě zabránit. Není proto důvodu spatřovat na straně některého z nich vyšší podíl na nehodě. Z důvodu procesní ekonomie pak požádal o náhled soudu na míru spoluzavinění poškozeného.

Posouzení věci soudem

5. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobce vyslovil s tímto postupem souhlas a žalovaná nesdělila soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas, ačkoli byla ve výzvě výslovně poučena, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
6. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.
7. Soud shledal žalobu nedůvodnou.
8. Z obsahu správního spisu zjistil soud tyto skutečnosti podstatné pro své rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

9. Dne 24. 5. 2021 bylo žalobci správním orgánem prvního stupně doručeno oznámení o zahájení řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu podle § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění (oznámení ze dne 18. 5. 2021, č. j. X). K zahájení správního řízení přistoupil správní orgán prvního stupně na základě rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 14. 10. 2020, č. j. 49 T 3/2020-662 (dále jen „trestní rozsudek“), jímž byl žalobce uznán vinným ze spáchání přečinu usmrcení z nedbalosti poškozeného M. Š. (dále jen „poškozený“), v jehož důsledku došlo u poškozeného ke vzniku dočasné pracovní neschopnosti, při které mu bylo správním orgánem prvního stupně vyplacena nemocenská v celkové výši 132 276 Kč.
10. Trestním rozsudkem byl žalobce uznán vinným z přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 trestního zákoníku, kterého se dopustil tím, že dne 28. 7. 2018 v 01:25 hodin jako řidič osobního automobilu při jízdě po místní pozemní komunikaci v reakci na poškozeného, který ve vzdálenosti nejméně 43 metrů před ním, mimo vyznačený přechod pro chodce, vstoupil do vozovky, zde se zastavil a s košilí v rukách mával na příjíždějící automobil řízený žalobcem. Ten k němu přijel a v bezprostřední blízkosti poškozeného prudce změnil směr jízdy svého vozidla z přímého směru vlevo a vzápětí hned zase vpravo, přičemž ale poškozený se v ten okamžik dal do pohybu směrem vpravo ke středu vozovky, čímž došlo k nárazu čelní částí automobilu do poškozeného. V důsledku toho bylo tělo poškozeného odraženo vpravo mimo vozovku, kde dopadlo na chodník z kamenné dlažby, a při tomto poškozený utrpěl poranění, které si vyžádalo dlouhodobou intenzivní péči v rámci hospitalizace poškozeného, který dne 1. 4. 2019 v důsledku hnisavého závětu plic zemřel. Z odůvodnění trestního rozsudku vyplývá, že soud při svém rozhodování o vině a trestu žalobce vycházel z provedeného odkazování, z něhož vyplynulo, že poškozený vkročil do silnice nestandardně, přitom košile v rukách, s níž mával ve směru na automobil žalobce, měla být připodobněním červené plachty toreadora. I další chování poškozeného bylo nestandardní, neboť se po vkročení do silnice zastavil, a v okamžiku, kdy automobil před ním změnil směr přímo na něj, neustoupil zpět mimo dráhu automobilu, nýbrž zrychleným pohybem se vydal opačným směrem, blíže k pravé polovině automobilu. Soud dospěl k závěru, že se ze strany jak žalobce, tak i poškozeného jednalo o klukovinu, kdy oba ve shodě přistoupili na napodobení toreadorského souboje, který se však vyvinul tragicky, neboť při něm došlo k nedorozumění o tom, jak konkrétně by tento „souboj“ měl proběhnout. Zatímco žalobce měl zjevně za to, že provede manévr, při němž se na okamžik přiblíží k poškozenému, aby se od něj vzápětí zase odklonil a zcela jej minul, poškozený v rozhodující moment nejenže nezůstal na místě, kde stál, ani z něj neustoupil mimo vozovku, ale nepochopitelně a pro žalobce nepředvídatelně se snažil zrychlenou chůzí přejít napravo od automobilu, což nestihl a byl sražen. Tento trestní rozsudek byl ve výrocích o vině a trestu potvrzen Vrchním soudem v Praze, když odvolání žalobce i státního zástupce ohledně těchto výroků byla zamítnuta (rozsudek ze dne 10. 3. 2021, sp. zn. 8 To 11/2021).
11. Podle interního dokladu správního orgánu prvního stupně bylo za období od 11. 8. 2018 do 1. 4. 2019 vyplaceno poškozenému na nemocenské 132 276 Kč. Žalobce se k zahájení správního řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu vyjádřil tak, že mj. požádal o přehodnocení stanoviska správního orgánu prvního stupně k výši regresní náhrady s ohledem na míru spoluzavinění poškozeného. Z protokolu o seznámení se s obsahem spisu ze dne 14. 6. 2021 vyplývá, že žalobce vyslovil se stanovenou částkou nemocenské souhlas, avšak namítl spoluúčast poškozeného v minimální výši 50 %, a to s odkazem na výši výplaty pojistného pojišťovnou a odůvodnění trestního rozsudku.
12. Z prvostupňového rozhodnutí vyplývá, že správní orgán prvního stupně nezohlednil

požadavek žalobce na snížení regresní náhrady ve smyslu § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění s odůvodněním, že nebylo prokázáno protiprávní jednání poškozeného a pouze skutečnost, že se poškozený choval nepředvídatelně a nestandardně ke snížení regresní náhrady nestačí. K odvolání žalobce rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím.

13. Podle § 126 odst. 1 věty první zákona o nemocenském pojištění ten, kdo způsobil, že v důsledku jeho zaviněného protiprávního jednání zjištěného soudem nebo správním úřadem došlo ke skutečností rozhodným pro vznik nároku na dávku, je povinen zaplatit orgánu nemocenského pojištění regresní náhradu.
14. Existence zaviněného protiprávního jednání žalobce ve smyslu výše citovaného zákonného ustanovení byla postavena najisto v rámci trestního řízení. Z pravomocného trestního rozsudku je jednoznačná i příčinná souvislost mezi tímto protiprávním jednáním a následkem v podobě ublížení na zdraví poškozeného. Je tudíž evidentní, že podmínky pro vznik nároku na regresní náhradu byly v posuzovaném případě naplněny. Žalobce ani jejich nesplnění v žalobě nenamítá.
15. Žalobce však v žalobě namítá, že správní orgány měly při stanovení výše regresní náhrady zohlednit spoluzavinění poškozeného, který svým nestandardním chováním významně přispěl k dopravní nehodě a vzniku škody na jeho zdraví.
16. Podle § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění platí, že pokud skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku zavinilo více subjektů, odpovídají orgánu nemocenského pojištění společně a nerozdílně a vzájemně se vypořádají podle míry zavinění, pokud se nedohodnou jinak. Je-li jednou z těchto osob pojištěnec, kterému byla dávka vyplacena, odpovídají orgánu nemocenského pojištění jen ostatní subjekty; výše regresní náhrady se přitom poměrně snižuje.
17. Esenciální otázkou pro posouzení důvodnosti žaloby tudíž bylo, zda si mohly správní orgány učinit samy úsudek o spoluzavinění poškozeného [k tomu srov. § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu], a to přesto, že o protiprávním jednání poškozeného, spočívajícím např. v porušení § 54 odst. 1, a 3 či § 125c odst. 1 písm. k) zákona o provozu na pozemních komunikacích, nebylo rozhodnuto příslušnými orgány.
18. Odpověď na tuto otázku lze nalézt v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 12. 2018, č. j. 3 Ads 100/2017-21, na jehož závěry odkázal i žalobce ve své žalobě. V tomto rozsudku zdůraznil Nejvyšší správní soud jako zásadní skutečnost, „že povinnost zaplatit regresní náhradu ukládá zákon o nemocenském pojištění tomu, kdo se dopustil zaviněného protiprávního jednání, bez zřetele k tomu, jaký trestně právní následek byl tímto jednáním způsoben. Je tomu tak proto, že následek takového jednání je v § 126 odst. 1 věty první zákona o nemocenském pojištění definován autonomně („došlo ke skutečností rozhodným pro vznik nároku na dávku“). Je proto logické, že závěr o (ne)existenci (protiprávního zaviněného) jednání je vyhrazen orgánům veřejné moci, rozhodujícím ve správním, respektive trestním řízení o skutku, jehož je toto jednání součástí. To, zda v důsledku tohoto jednání nastal i zákonem o nemocenském pojištění předvídaný následek, pak posuzují výlučně orgány nemocenského pojištění, a to zcela samostatně. Případné spoluzavinění pojištěnce na vzniku tohoto následku (existence skutečností rozhodných pro vznik nároku na dávku) zákon o nemocenském pojištění v § 126 odst. 2, věty první neupíná k jednání toho, kdo je povinen regresní náhradu zaplatit.“
19. V daném případě byla existence zaviněného protiprávního jednání žalobce postavena najisto v pravomocném trestním rozsudku. Ze strany poškozeného však nejde o spoluzavinění ve

vztahu k tomuto odsouzenému jednání žalobce, ale jde o posouzení jeho spoluzavinění ve vztahu k následku tohoto jednání (kdyby se poškozený nechoval neadekvátně a pro žalobce nepředvídatelně na vozovce, pak by k jeho střetu s automobilem vůbec nedošlo, anebo by byly následky tohoto střetu méně závažné). Jak shrnul Nejvyšší správní soud v již výše citovaném rozsudku „*v případě poškozeného jde toliko o posouzení jeho spoluzavinění na tom, že nastaly skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku [což zákon nesvěřuje výhradně určitému subjektu ve smyslu ustanovení § 57 odst. 1 písm. c) věty za středníkem správního řádu], nikoliv však na zaviněném protiprávní jednání žalobce, jež rezultovalo v dopravní nehodu, v důsledku níž nastala újma na zdraví pojištěnce. Jestliže tedy z § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění vyplývá povinnost orgánů nemocenského pojištění při zjištění zavinění skutečností rozhodných pro vznik nároku na dávku vícero subjekty (včetně samotného pojištěnce) výši regresní náhrady poměrně snížit, správnímu orgánu prvního stupně ani stěžovatelce nic nebránilo v tom, aby možné spoluzavinění poškozeného, spočívající v nepřipoutání se bezpečnostním pásem, vyhodnotily (v souladu s principy deklarovanými v § 3 a § 50 odst. 3 a 4 správního řádu) a poté případně tuto skutečnost při stanovení výše regresní náhrady zohlednily. Není sporu o tom, že si orgány nemocenského pojištění nemohou učinit úsudek o tom, zda byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt a kdo za něj odpovídá; tato otázka je však z pohledu možné aplikace § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění irelevantní. Závěr o spoluzavinění poškozeného na vzniku nároku na dávku není podmíněn deliktní odpovědností za takové jednání, tím méně pak existencí rozhodnutí, které by takovou skutečnost deklarovalo“.*

20. Pakliže žalovaná ani správní orgán prvního stupně nezohlednily spoluzavinění poškozeného a uložily žalobci povinnost nahradit celou částku vyplacenou na nemocenském poškozenému za období od 11. 8. 2018 do 1. 4. 2019, byla jejich rozhodnutí nezákonná, neboť byla v rozporu s ustanovením § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění. Soudu proto nezbylo, než napadené rozhodnutí žalované právě pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušit. Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit při zkoumání míry spoluzavinění poškozeného potřebu dalšího dokazování, shledal soud, že je na místě zrušit současně i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně tak, jak mu umožňuje § 78 odst. 3 s. ř. s. V souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. soud pak věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
21. Správní orgány budou mít na zřeteli, že jsou v dalším řízení podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázány v tomto rozsudku vysloveným právním názorem.
22. Nad rámec uvedeného je třeba zmínit, že soud nepřehlédl požadavek žalobce, uvedený v replice k vyjádření žalované k žalobě, jímž žádal o náhled soudu na míru spoluzavinění poškozeného. Tomuto jeho požadavku nebylo možno vyhovět. Úkolem soudu ve správním soudnictví je přezkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí, tedy posoudit soulad napadeného správního rozhodnutí se zákonem. Úkolem soudu tedy není nahradit správní orgán v jeho odborné dozorové kompetenci ani nahradit správní uvážení uvážením soudním, nýbrž posoudit, zda se správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem, resp. zda řádně a úplně zjistil skutkový stav, a zda tam, kde se jeho rozhodnutí opíralo o správní uvážení, nedošlo k vybočení z mezí a hledisek stanovených zákonem (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2004, č. j. 5 A 139/2002-46).
23. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn skutečností, že žalobce měl ve věci plný úspěch, a má svou oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce má tak právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti žalované, která ve věci úspěch neměla. Tyto účelně vynaložené náklady představují částku 15 342 Kč a sestávají ze zaplaceného soudního poplatku, a to za žalobu ve výši 3 000 Kč, a dále z nákladů právního zastoupení, které tvoří Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

mimosmluvní odměna za 3 úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a další písemné podání – replika k vyjádření žalované dle § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] po 3 100 Kč vypočtená z tarifní hodnoty 50 000 Kč podle § 7 za použití § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, a 3 paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč (§ 13 odst. 1, 4 advokátního tarifu). Protože zástupce žalobce je plátcem DPH, náleží mu k výše uvedené odměně a náhradám i náhrada za DPH ve výši 21 % z částky 10 200 Kč, tj. 2 142 Kč. Soud nepřiznal žalobci náhradu za zaplacený soudní poplatek za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1 000 Kč, neboť tomuto návrhu nebylo vyhověno (usnesení soudu ze dne 27. 10. 2021, č. j. 16 A 79/2021-19). Ke splnění povinnosti zaplatit žalobci náklady řízení určil soud žalované lhůtu 30 dnů.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 4. května 2022

Mgr. Václav Trajer v.r.
předseda senátu

